

ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมบุหรี่ไฟฟ้า

Problems in Law Enforcement for Controlling Electronic Cigarettes

ถวัลย์ รุยาพร¹

Thawal Ruyaporn²

วรยุทธ พูลสุข³

Vorrayuth Poonsuk⁴

วันที่รับบทความ : 25 เมษายน 2567
วันที่แก้ไขบทความ : 3 พฤษภาคม 2567
วันที่ตอบรับ : 10 พฤษภาคม 2567
วันที่เผยแพร่ : 14 มิถุนายน 2567

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ เพื่อศึกษาถึงความเป็นมา ประเภท และส่วนประกอบของบุหรี่ไฟฟ้า เพื่อศึกษาถึงปัญหาการบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมบุหรี่ไฟฟ้า และเพื่อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมบุหรี่ไฟฟ้า

ผลการวิจัยพบว่า บุหรี่ไฟฟ้าถูกคิดค้นโดย ฮอนลิก (Hon Lik) เกษัตริ์กรชาวจีนเมื่อปี พ.ศ. 2549 (ค.ศ. 2003) โดยแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทที่ไม่มีส่วนผสมของใบยาสูบ และประเภทที่มีส่วนผสมของใบยาสูบ ซึ่งมีส่วนประกอบ ได้แก่ แบตเตอรี่ อะตอมไมเซอร์ แทงก์หรือคาร์ทริดจ์ คอยล์ และปากสูบ กฎหมายไทยมีมาตรการในการควบคุมบุหรี่ไฟฟ้า 4 ด้าน กล่าวคือ ควบคุมการนำเข้า ควบคุมการจำหน่ายหรือให้บริการ

¹ ถวัลย์ รุยาพร คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 3 ซอยรามอินทรา 1 แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร 10220, E-mail: thawal.r@hotmail.com

² Thawal Ruyaporn Faculty of Law Krirk University 3 Soi Ramindra 1, Khwaeng Anusawari, Khet Bang Khen, Krung Thep Maha Nakhon 10220, E-mail: thawal.r@hotmail.com

³ วรยุทธ พูลสุข คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 3 ซอยรามอินทรา 1 แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร 10220, E-mail: det_poonsuk@hotmail.com

⁴ Vorrayuth Poonsuk Faculty of Law Krirk University 3 Soi Ramindra 1, Khwaeng Anusawari, Khet Bang Khen, Krung Thep Maha Nakhon 10220, E-mail: det_poonsuk@hotmail.com

ควบคุมการครอบครองหรือรับฝากไว้ และการห้ามสูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่ ซึ่งมาตรการในการควบคุมทั้ง 4 ด้านดังกล่าวนี้คงมีปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายให้ตรงตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย โดยเฉพาะพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 โดยแก้ไขเพิ่มเติมให้ครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน กล่าวคือ การนำเข้า การจำหน่ายหรือให้บริการ การครอบครองหรือรับฝากไว้ และการห้ามสูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่ นอกจากนี้ ควรให้อำนาจเจ้าหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมาย และควรมีมาตรการลงโทษเจ้าหน้าที่ที่ละเลยไม่บังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง และโทษหนักกว่าประชาชนทั่วไป

คำสำคัญ: การบังคับใช้กฎหมาย; การควบคุม; บุหรี่ไฟฟ้า

Abstract

This research aims to study the background, types, and components of electronic cigarettes, to examine the problems in the enforcement of laws regulating electronic cigarettes, and to propose solutions for improving the enforcement of laws regulating electronic cigarettes.

The research found that electronic cigarettes were invented by Hon Lik, a Chinese pharmacist, in 2003 (2546 B.E.). They are divided into two types: those without tobacco leaf components and those with tobacco leaf components. The components of electronic cigarettes include a battery, an atomizer, a tank or cartridge, a coil, and a mouthpiece. Thai laws has measures to control e-cigarettes in four areas: regulating imports, regulating sales or services, regulating possession or storage, and prohibiting smoking in smoke-free zones. However, the enforcement of these four control measures may face challenges in aligning with the law's intended purposes.

The researcher recommends amending the laws, particularly the Tobacco Products Control Act of 2017 (2560 B.E.), to cover all four aspects: importation, sale or service, possession or custody, and prohibition of smoking in non-smoking areas. Additionally, officials should be granted the authority to enforce the laws, and there should be stringent penalties for officials who neglect to enforce the laws, with harsher punishments than those for the general public.

Keywords: Law Enforcement; Controlling; Electronic Cigarettes

1. บทนำ

1.1 ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

บุหรี่เป็นยาเสพติดชนิดหนึ่ง ซึ่งประเทศไทยมีประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 57 ล้านคน และผลสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในปี พ.ศ. 2564 พบว่า เป็นผู้สูบบุหรี่ 9.9 ล้านคน (กรมควบคุมโรค, กองงานคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ, 2566) และมีแนวโน้มที่จำสูบบุหรี่เพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ

รัฐพยายามสนับสนุนให้ประชาชนเลิกบุหรี่ โดยมีโครงการเลิกบุหรี่สำหรับบุคคลที่สนใจ แต่อย่างไรก็ตาม โครงการดังกล่าวไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ประกอบกับช่วงประมาณ พ.ศ. 2549 บุหรี่ไฟฟ้าเริ่มเข้ามามีบทบาทในโลกอีกครั้ง ทำให้กลุ่มวัยรุ่นหันมาสูบบุหรี่ไฟฟ้ามากขึ้น ซึ่งเป็นการทดแทนการสูบบุหรี่จริง ซึ่งผู้ที่สูบบุหรี่ไฟฟ้าจะได้รับสารนิโคตินเหลวที่ระเหยด้วยความร้อนจากพลังงานไฟฟ้าเข้าสู่ร่างกาย การสูบบุหรี่ไฟฟ้าเป็นวิธีการนำสารนิโคตินเข้าสู่ร่างกายเช่นเดียวกับการสูบบุหรี่ซิการ์เรต แต่ใช้พลังงานความร้อนแทนการเผาไหม้ ทำให้ไม่เกิดสารที่เป็นผลจากการเผาไหม้ มีงานวิจัยหลายชิ้นที่ยืนยันว่าบุหรี่ไฟฟ้ามีความเป็นอันตรายน้อยกว่าบุหรี่ยิการ์เรตถึง 95% ไอรระเหยจากบุหรี่ไฟฟ้าปล่อยมลพิษเพียง 18 จาก 79 สารพิษที่พบในควันบุหรี่ยิการ์เรต และไม่มีคาร์บอนมอนอกไซด์ ซึ่งเป็นสาเหตุของโรคมะเร็งและโรคเกี่ยวกับทางเดินหายใจ นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้ติดบุหรี่ยิการ์เรตลดการสูบบุหรี่หรือเลิกสูบบุหรี่ได้ ทั้งยังช่วยลดมลพิษทางอากาศและลดมลพิษที่ตกค้างแก่ผู้ไม่สูบบุหรี่ เพราะไอรระเหยจากบุหรี่ไฟฟ้าจะคงอยู่ในอากาศไม่ถึง 30 วินาที ความเข้มข้นของสารนิโคตินในอากาศจากบุหรี่ไฟฟ้าน้อยกว่าบุหรี่ยิการ์เรตถึง 10 เท่า และไม่มีคาร์บอนมอนอกไซด์เมื่อไม่ได้สูบบุหรี่เนื่องจากบุหรี่ไฟฟ้าจะสร้างไอรระเหยต่อเมื่อมีการกดปุ่มให้อุปกรณ์ทำงานเท่านั้น

เมื่อพิจารณาถึงมาตรการตามกฎหมายที่ควบคุมบุหรี่ไฟฟ้า จะเห็นได้ว่า มีมาตรการในการควบคุมบุหรี่ไฟฟ้าดังนี้ มาตรการในการควบคุมการนำเข้า มาตรการในการควบคุมการจำหน่ายหรือให้บริการ มาตรการในการควบคุมการมีไว้ในครอบครองหรือการรับฝากไว้ซึ่งบุหรี่ไฟฟ้า และมาตรการในการควบคุมผู้สูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่ ซึ่งในมาตรการดังกล่าวมาแล้วนั้น มีการออกกฎหมายโดยหน่วยงานคนละหน่วยงาน และอาศัยอำนาจตามกฎหมายคนละฉบับกัน

ผู้วิจัยจึงให้ความสนใจศึกษามาตรการในการควบคุมบุหรี่ไฟฟ้าในประเด็นดังกล่าว ซึ่งมาตรการในการควบคุมดังกล่าวนั้น ยังคงมีปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายในกระบวนการควบคุมบุหรี่ไฟฟ้า ทั้งปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมการนำเข้า ปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมการจำหน่ายหรือให้บริการ ปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมการครอบครองหรือรับฝากไว้ และปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายในการห้ามสูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่ ซึ่งจะเห็นได้ว่า มาตรการในการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวนี้

หากมีการแก้ไข ย่อมนำไปสู่มาตรการในการบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมบุหรี่ไฟฟ้าได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ เพื่อจะสามารถแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับสุขอนามัยของประชาชนต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์

- 1.2.1 เพื่อศึกษาถึงความเป็นมา ประเภท และส่วนประกอบของบุหรี่ไฟฟ้า
- 1.2.2 เพื่อศึกษาถึงปัญหาการบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมบุหรี่ไฟฟ้า
- 1.2.3 เพื่อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมบุหรี่ไฟฟ้า

1.3 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาถึงการบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมบุหรี่ไฟฟ้าของประเทศไทย ทั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงการบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมการนำเข้าบุหรี่ไฟฟ้า การบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมการจำหน่ายหรือให้บริการบุหรี่ไฟฟ้า การบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมการครอบครองและการรับฝากไว้ซึ่งบุหรี่ไฟฟ้า และการบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมผู้สูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่ โดยศึกษาจาก ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง กำหนดให้บารากูและบารากูไฟฟ้าหรือบุหรี่ไฟฟ้าเป็นสินค้าที่ต้องห้ามในการนำเข้ามาในราชอาณาจักร พ.ศ. 2557 ลงวันที่ 12 ธันวาคม 2557 พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 คำสั่งคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ที่ 9/2558 เรื่อง ห้ามขายหรือห้ามให้บริการสินค้า “บารากู บารากูไฟฟ้าหรือบุหรี่ไฟฟ้า หรือตัวยาบารากู” นำยาสำหรับเติมบารากูไฟฟ้าหรือบุหรี่ไฟฟ้า” ลงวันที่ 28 มกราคม 2558 และพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560

1.4 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาค้นคว้า เรียบเรียง ตลอดจนวิเคราะห์ ข้อมูลจากกฎหมายไทย งานวิจัย บทความวิชาการ วิทยานิพนธ์ หนังสือ วารสารต่าง ๆ รวมถึงเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งข้อมูลเอกสารทางกฎหมายที่ปรากฏอยู่ในรูปของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้ เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาและรวบรวมดังกล่าวมาวิเคราะห์ และเสนอแนะแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาต่อไป

2. ผลการวิจัย

2.1 ความเป็นมาของบู่หรีไฟฟ้า

บู่หรีไฟฟ้ามีประวัติความเป็นมายาวนาน เริ่มจากการถูกคิดค้นและออกแบบครั้งแรกในปี พ.ศ. 2473 โดยโจเซฟ โรบินสัน (Joseph Robinson) ที่ได้จดสิทธิบัตรสำหรับสิ่งประดิษฐ์ที่สามารถพ่นควันโดยไม่ต้องใช้การเผาไหม้ แม้ว่าจะไม่มีการพัฒนาต่อไปในขณะนั้นก็ตาม

ต่อมาในปี พ.ศ. 2503 เฮอเบิร์ท เอ. กิลเบิร์ต (Herbert A. Gilbert) ได้ประดิษฐ์บู่หรีไฟฟ้ารูปแบบใหม่ ซึ่งปราศจากไบยาและควัน ผู้คิดค้นอธิบายว่าสิ่งประดิษฐ์นี้ใช้ความร้อน ความชื้น และกลืนไอในอากาศแทนการเผาไบยาและกระดาษ อย่างไรก็ตาม อุปกรณ์ดังกล่าวไม่ได้รับการพัฒนาและผลิตต่อเช่นกัน และในช่วงก่อนปี พ.ศ. 2543 มีความพยายามหลายครั้งที่จะผลิตบู่หรีไฟฟ้าที่สามารถส่งผ่านสารนิโคตินได้ แต่ยังไม่ประสบความสำเร็จ (ธีรพล ทิพย์พะยอม และปิยะรัตน์ นิมพิทักษ์พงศ์, 2557, น. 315)

ความสนใจในบู่หรีไฟฟ้ากลับมาอีกครั้งในปี พ.ศ. 2546 โดยเก๊สซิงกรชาวจีนชื่อ ฮอนลิก (Hon Lik) อายุ 52 ปี ซึ่งเขาได้สูญเสียบิดาจากการสูบบุหรี่และป่วยด้วยโรคมะเร็งปอด ฮอนลิกได้คิดค้นบู่หรีไฟฟ้าที่มีสารนิโคตินเป็นส่วนประกอบ และอ้างว่าการสูบบุหรี่นี้เป็นการสูบบุหรี่นิโคตินที่สะอาดและปลอดภัยกว่า จากนั้นเขาได้นำสิ่งประดิษฐ์นี้เสนอให้กับบริษัท Golden Dragon Holding ซึ่งเป็นที่ทำงานของเขา ต่อมาบริษัทได้เปลี่ยนชื่อเป็น Ruyan ซึ่งในภาษาจีนหมายถึง "เหมือนสูบ" และได้กลายเป็นหนึ่งในผู้ผลิตบู่หรีไฟฟ้ารายใหญ่ที่สุดในโลก โดยได้มีการนำผลิตภัณฑ์ออกสู่ท้องตลาดโดยเริ่มที่ประเทศจีนเป็นประเทศแรกและเริ่มขยายการขยายไปประเทศต่าง ๆ โดยได้มีการนำผลิตภัณฑ์เข้าสู่ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศในแถบยุโรปในปี พ.ศ. 2549 (นิทัศน์ ศิริโชติรัตน์, 2557, น. 1-2)

2.2 ประเภทของบู่หรีไฟฟ้า

บู่หรีไฟฟ้ามีวิธีการทำงานที่แตกต่างจากบู่หรีซิการ์ตรงอย่างสิ้นเชิง เนื่องจากบู่หรีไฟฟ้าใช้ความร้อนจากพลังงานไฟฟ้าแทนการใช้เปลวไฟในการเผาไหม้ บู่หรีไฟฟ้าได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องมาตลอด จนปัจจุบันมีหลากหลายรูปแบบและประเภท ผู้เขียนจึงขอแบ่งประเภทของบู่หรีไฟฟ้าออกเป็น 2 ประเภทหลัก ตามลักษณะของสิ่งที่ถูกนำไปทำปฏิกิริยากับพลังงานความร้อนจนเกิดเป็นไอระเหย ดังนี้

2.2.1 บุหรี่ไฟฟ้าประเภทที่ไม่มีส่วนผสมของใบยาสูบ

บุหรี่ไฟฟ้าประเภทนี้ใช้สารละลายที่มีนิโคตินและสารอื่น ๆ เช่น โพรพิลีนไกลคอลและกลีเซอริน โดยไม่มีส่วนผสมของใบยาสูบจริง ๆ การทำงานของบุหรี่ไฟฟ้าประเภทนี้คือการให้ความร้อนกับสารละลายจนเกิดไอระเหยที่ผู้สูบสามารถสูดดมได้ (วิรัตน์ ทางรอด, 2557, น. 34)

บุหรี่ไฟฟ้าประเภทที่ไม่มีส่วนผสมของใบยาสูบ สามารถแบ่งออกได้เป็นอีก 2 ชนิด ดังนี้

1) แบบใช้แล้วทิ้ง (Disposable)

บุหรี่ไฟฟ้าแบบใช้แล้วทิ้งมีขนาดและรูปร่างที่คล้ายกับบุหรี่ซิการ์เรต โดยทั่วไปแล้ว บุหรี่ไฟฟ้าแบบใช้แล้วทิ้งหนึ่งแท่งสามารถใช้ได้ประมาณ 400-500 ครั้ง ซึ่งเทียบเท่ากับการสูบบุหรี่ซิการ์เรตประมาณ 1-2 ซอง เมื่อใช้งานจนหมดแล้ว สามารถทิ้งได้ทันที ราคาของบุหรี่ไฟฟ้าแบบใช้แล้วทิ้งอยู่ที่ประมาณ 170 บาทขึ้นไป

จุดเด่นของบุหรี่ไฟฟ้าแบบใช้แล้วทิ้งคือความสะดวกในการใช้งานและการพกพา เนื่องจากมีขนาดเล็กและใช้งานได้ง่าย อย่างไรก็ตาม บุหรี่ไฟฟ้าแบบใช้แล้วทิ้งมีข้อเสียคือมีรสชาติให้เลือกน้อย ไม่สามารถเติมหรือเปลี่ยนน้ำยาบุหรี่ไฟฟ้าได้ และหากต้องซื้อแบบใช้แล้วทิ้งติดต่อกันอย่างต่อเนื่อง จะพบว่ามีค่าใช้จ่ายที่สูงกว่าเมื่อเทียบกับบุหรี่ไฟฟ้าแบบที่สามารถชาร์จใหม่ได้

2) แบบรองรับการชาร์จ (Rechargeable)

บุหรี่ไฟฟ้าแบบรองรับการชาร์จเป็นประเภทที่ได้รับความนิยมมากกว่า เนื่องจากมีความประหยัดมากขึ้นเมื่อใช้งานในระยะยาวและมีประสิทธิภาพในการสร้างไอระเหยได้ดีกว่าแบบใช้แล้วทิ้ง นอกจากนี้ยังมีผลิตภัณฑ์ให้เลือกมากมายหลากหลายแบบ อย่างไรก็ตาม บุหรี่ไฟฟ้าแบบรองรับการชาร์จมีราคาที่สูงกว่าแบบใช้แล้วทิ้งและต้องทำการชาร์จไฟเหมือนอุปกรณ์ไฟฟ้าเคลื่อนที่อื่น ๆ เช่น แบตเตอรี่สำรองสำหรับการใช้งานพกพา

ในบางอุปกรณ์ บุหรี่ไฟฟ้าไม่มีการบรรจุน้ำยามาให้ตั้งแต่แรก ผู้ใช้จะต้องซื้อน้ำยาบุหรี่ไฟฟ้าแยกต่างหากและเติมน้ำยาตามความถี่ในการใช้งาน บุหรี่ไฟฟ้าแบบรองรับการชาร์จสามารถแบ่งย่อยได้เป็น 3 ประเภทตามรูปร่างและลักษณะของอุปกรณ์ ได้แก่

(1) แบบปากกา (Pen-style) มีรูปร่างยาวเรียวยคล้ายกับปากกา เหมาะสำหรับผู้ที่ต้องการความสะดวกในการพกพาและใช้งานง่าย

(2) แบบกล่อง (Box mod) มีขนาดใหญ่ขึ้นและมีกำลังไฟมากกว่า เหมาะสำหรับผู้ที่ต้องการความสามารถในการปรับแต่งการใช้งานและความจุแบตเตอรี่ที่มากขึ้น

(3) แบบพ็อด (Pod system) ขนาดเล็กและเบา มักมีการออกแบบที่ใช้งานง่ายและสามารถเปลี่ยนพ็อดน้ำยาได้ เหมาะสำหรับผู้ที่ต้องการความสะดวกสบายและความหลากหลายในการใช้งาน

2.2.2 บุหรี่ไฟฟ้าประเภทที่มีส่วนผสมของใบยาสูบ

บุหรี่ไฟฟ้าประเภทนี้เริ่มพัฒนาจากบริษัทผู้ผลิตบุหรี่ซิการ์เรตที่ต้องการผลิตผลิตภัณฑ์ที่เรียกว่า "ผลิตภัณฑ์ไร้ควัน" (Smoke Free Products) ซึ่งเชื่อว่าจะช่วยลดความเสี่ยงจากอันตรายของการเผาไหม้ โดยได้เริ่มวางจำหน่ายครั้งแรกในปี พ.ศ. 2557 และปัจจุบันมีการจัดจำหน่ายในเพียง 37 ประเทศทั่วโลก ประเทศที่มีการจัดจำหน่ายได้แก่ ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ แคนาดา รัสเซีย เยอรมนี ฝรั่งเศส สวิตเซอร์แลนด์ และอังกฤษ เป็นต้น (พิชญ์เนตร เรขะวิชัยดิษฐ์, 2560, น. 9-10)

สาเหตุที่มีการจัดจำหน่ายในเพียงไม่กี่ประเทศก็เนื่องจากผลิตภัณฑ์ดังกล่าวยังอยู่ในขั้นตอนของการทดลองตลาดเท่านั้น บริษัทผู้ผลิตต้องการทดสอบประสิทธิภาพและการตอบรับจากผู้บริโภคในหลายๆ ประเทศก่อนที่จะขยายตลาดไปทั่วโลก การทดลองตลาดนี้ยังช่วยให้บริษัทสามารถปรับปรุงและพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ตรงกับความต้องการและความคาดหวังของผู้ใช้ได้มากยิ่งขึ้น

กระบวนการทำงานของบุหรี่ไฟฟ้าประเภทนี้ใช้พลังงานความร้อนในการทำปฏิกิริยา โดยผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าแบบนี้ใช้พลังงานไฟฟ้าเพื่อให้ความร้อนแก่ใบยาสูบ แทนการทำปฏิกิริยากับน้ำยาบุหรี่ไฟฟ้า หลักการทำงานนี้เรียกว่า Heat-Not-Burn หรือ HNB ตัวแท่งสูบจะใช้พลังงานไฟฟ้าเพื่อให้แกนกลางร้อน ซึ่งเป็นการอุ่นใบยาสูบให้ร้อนแทนการเผาไหม้ด้วยเปลวไฟ การอุ่นใบยาสูบนี้จะทำให้เกิดไอระเหยของสารนิโคตินจากใบยาสูบ แทนการสูบเอาควันเข้าไปในร่างกาย บุหรี่ไฟฟ้าประเภทนี้ต้องใช้งานร่วมกับบุหรีมวนสั้น (Heat Sticks) ซึ่งเป็นบุหรีที่มีลักษณะคล้ายกับบุหรีซิการ์เรตแบบมวนที่มีใบยาสูบเป็นส่วนประกอบ โดยถูกออกแบบมาเพื่อใช้เฉพาะกับแท่งสูบบุหรีไฟฟ้าชนิดนี้เท่านั้น แม้ว่าจะมีลักษณะคล้ายกับบุหรีซิการ์เรตแบบมวนทั่วไปในท้องตลาดแต่ไม่สามารถนำบุหรีซิการ์เรตทั่วไปมาใช้แทนหรือใช้กับผลิตภัณฑ์นี้ได้

ในการใช้งานบุหรีไฟฟ้าประเภทนี้ จะต้องชาร์จแท่งสูบให้แบตเตอรี่เต็มเสียก่อน โดยใช้ตัวเครื่องชาร์จ (Case) ซึ่งกระบวนการชาร์จจะใช้เวลาประมาณ 5 นาที หลังจากชาร์จเสร็จแล้ว ผู้ใช้จะต้องใส่บุหรีมวนสั้นลงในแท่งสูบบุหรีไฟฟ้า (Holder) จากนั้นกดปุ่มเพื่อให้อุปกรณ์เริ่มทำงาน โดยใช้พลังงานความร้อนทำปฏิกิริยากับใบยาสูบ เมื่อสัญญาณไฟแจ้งเตือนปรากฏ ผู้ใช้สามารถเริ่มสูบได้ การทำงานของกลไกนี้จะไม่ปล่อยควันออกมารบกวนผู้ที่อยู่ใกล้เคียง แท่งสูบสามารถทำงานได้ครั้งละไม่เกิน 6 นาทีต่อการชาร์จหนึ่งครั้ง และบุหรีมวนสั้นหนึ่งมวนจะสามารถสูบได้ประมาณ 14-16 ครั้ง ปัจจุบัน บุหรีมวนสั้นได้พัฒนาให้มีหลากหลายกลิ่นและรสชาติให้เลือก เช่น มินท์ องุ่น และเมนทอล เป็นต้น ทำให้ผู้ใช้สามารถเลือกตามความชอบของตนเองได้

2.3 ส่วนประกอบของอุปกรณ์บุหรีไฟฟ้า

บุหรีไฟฟ้าอาจมีรูปร่าง หรือลักษณะที่แตกต่างกันออกไป แต่ไม่ว่าจะอยู่ในรูปลักษณะใด บุหรีไฟฟ้าทุกชนิดจะมีส่วนประกอบของอุปกรณ์ที่เหมือนกัน (พิชญ์เนตร เรชะวิชัยดิษฐ์, 2560, น. 13) ดังนี้

2.3.1 แบตเตอรี่ (Battery)

เป็นแหล่งพลังงานหลักของบุหรีไฟฟ้า ทำหน้าที่จ่ายไฟให้กับอุปกรณ์เพื่อสร้างความร้อน แบตเตอรี่ (Battery) เป็นส่วนที่สำคัญของอุปกรณ์บุหรีไฟฟ้า เพราะเป็นแหล่งพลังงานหลักที่ใช้ในการทำงาน ขนาดของแบตเตอรี่จะแตกต่างกันไปตามรูปร่างและโมเดลของอุปกรณ์ โดยทั่วไปแล้วมีความยาวระหว่าง 55-80 มิลลิเมตร เพื่อให้พอดีกับการออกแบบและขนาดของอุปกรณ์ ส่วนที่สำคัญของแบตเตอรี่คือหลอดไฟ LED ที่ใช้แสดงสถานะและระดับพลังงานของแบตเตอรี่ โดยมีระบบแบบอัตโนมัติหรือตรวจด้วยมือ ซึ่งช่วยให้ผู้ใช้สามารถรู้ได้เมื่อแบตเตอรี่จะหมดพลังงานหรือต้องการชาร์จใหม่

การชาร์จแบตเตอรี่เป็นส่วนสำคัญที่ต้องให้ความสำคัญ เนื่องจากแบตเตอรี่จะต้องมีพลังงานเพียงพอในการสร้างไอและความร้อนให้กับอุปกรณ์ การชาร์จจึงต้องเป็นเรื่องที่สม่ำเสมอโดยพิจารณาความถี่และระยะเวลาการใช้งานของอุปกรณ์

ดังนั้น แบตเตอรี่เป็นส่วนที่มีความสำคัญมากในการให้พลังงานแก่อุปกรณ์บุหรีไฟฟ้า เพื่อให้ผู้ใช้สามารถสัมผัสประสบการณ์การสูบบุหรีไฟฟ้าได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพสูงสุด

2.3.2 อะตอมไมเซอร์ (Atomizer)

ส่วนตัวที่ทำให้เกิดไอและความร้อนหรือ Atomizer จะตั้งอยู่ในส่วนกลางของอุปกรณ์บุหรีไฟฟ้า หน้าที่ของ Atomizer คือการทำให้น้ำยาบุหรีไฟฟ้าที่ถูกส่งเข้ามาจากตลับบรรจุยา กลายเป็นละอองไอน้ำหรือไอระเหย โดยการใช้ความร้อนจากการทำงานของลวดฮีตโรนิกส์ภายใน Atomizer

ใน Atomizer มีแผงวงจรไมโครชิปที่ควบคุมการทำงาน และขดลวดฮีตโรนิกส์ภายใน เพื่อให้เกิดความร้อนต่อน้ำยา น้ำยาบุหรีไฟฟ้าเมื่อได้รับความร้อนก็จะแปลงเป็นไอหรือละอองไอน้ำ ซึ่งจะถูกส่งผ่านไปยังส่วนปากดูดที่ถูกดึงเข้าสู่ปากของผู้ใช้

หน้าที่สำคัญของ Atomizer คือการทำให้น้ำยาบุหรีไฟฟ้าถูกกล่าวในรูปแบบของไอหรือละอองไอน้ำซึ่งสามารถสร้างประสบการณ์การสูบบุหรีที่เหมือนจริงได้ และการควบคุมความร้อนเพื่อป้องกันการเสื่อมสภาพของน้ำยาบุหรีไฟฟ้าและเพื่อป้องกันการเผาไหม้ที่ไม่เหมาะสม

2.3.3 แท็งก์หรือคาร์ทริดจ์ (Tank/Cartridge)

ส่วนที่เก็บน้ำยาบุหรีไฟฟ้าหรือที่เรียกว่าหลอดบรรจุ (Tank หรือ Cartridge) เป็นส่วนที่สำคัญของอุปกรณ์บุหรีไฟฟ้า ที่ทำหน้าที่เก็บน้ำยาบุหรีไฟฟ้าไว้เพื่อรอการส่งไปทำปฏิกิริยากับส่วนตัวที่ทำให้เกิดไอและ

ความร้อน โดยส่วนบนของถับบรรจุน้ำยาจะมีช่องที่สามารถเปิดออกได้เพื่อให้สามารถเติมน้ำยาบุหรี่ไฟฟ้าเข้าไปได้ และส่วนที่ติดกันด้านบนขึ้นไปจากส่วนที่เติมน้ำยาบุหรี่ไฟฟ้าจะเป็นส่วนที่ติดกันกับเป็นส่วนปากดูด

การออกแบบของหลอดบรรจุน้ำยาบุหรี่ไฟฟ้าจะคำนึงถึงความสะดวกสบายในการเติมน้ำยารวมถึงความประเกศที่ช่วยให้สามารถใช้งานได้อย่างสมบูรณ์แบบ โดยมักจะมีการออกแบบให้สามารถเปิดฝาเพื่อเติมน้ำยาได้ง่ายขึ้น และมักจะมีการออกแบบให้สอดคล้องกับส่วนปากดูดเพื่อให้มั่นใจว่าน้ำยาบุหรี่ไฟฟ้าจะถูกส่งไปยังส่วนตัวที่ทำให้เกิดไอและความร้อนอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

2.3.4 คอยล์ (Coil)

คอยล์ (Coil) เป็นส่วนสำคัญของอุปกรณ์บุหรี่ไฟฟ้าที่ทำหน้าที่ในการสร้างความร้อนเพื่อทำให้น้ำยาบุหรี่ไฟฟ้าที่อยู่ในหลอดบรรจุ (Tank) หรือหลอดเทียน (Pod) ไหลผ่านไปเพื่อเป็นไอ โดยที่ไอน้ำยานั้นจะถูกนำเข้าไปยังปากดูดของผู้ใช้ เมื่อสัมผัสกับคอยล์ที่มีอุณหภูมิสูงพอ

คอยล์มักถูกสร้างจากวัสดุที่มีการนำไฟฟ้าไปเข้าสัมผัส เช่น ลวดต้านหนีบ (Nichrome) หรือสแตนเลสเซล (Stainless Steel) ซึ่งเมื่อไฟฟ้าไหลผ่านคอยล์จะทำให้คอยล์อุ่นขึ้น จนถึงจุดที่น้ำยาบุหรี่ไฟฟ้าที่เข้ามาติดตัวคอยล์จะไปแต่งรูปเป็นไอ ในบางกรณี คอยล์ยังสามารถถูกออกแบบให้มีรูปร่างหรือรูปแบบต่าง ๆ ได้ เพื่อให้ไอที่สร้างขึ้นมีลักษณะหรือรสชาติที่ต่างกันไปตามความต้องการของผู้ใช้งาน

นอกจากนี้ คอยล์ยังมีอายุการใช้งานที่จะหมดลงเมื่อคอยล์ถูกใช้งานอย่างต่อเนื่อง โดยคอยล์จะมีอายุการใช้งานประมาณหลายวันหรือหลายสัปดาห์ ขึ้นอยู่กับปริมาณการใช้งานและสภาพการใช้งานของผู้ใช้งาน

2.3.5 ปากสูบ (Mouthpiece)

ปากสูบ (Mouthpiece) เป็นส่วนที่ผู้ใช้งานใช้ในการสูบบุหรี่ไฟฟ้า เป็นส่วนที่ถูกออกแบบมาเพื่อให้สะดวกและสบายต่อการสูบ โดยปากสูบมักถูกสร้างให้มีรูปร่างที่พอดีกับปากและปากเรียวยของผู้ใช้งาน เพื่อให้สามารถสูบไอได้อย่างสะดวกสบาย

ปากสูบมักถูกทำจากวัสดุที่ไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ เช่น พลาสติกที่ไร้พิษ ซึ่งมักจะมีความร้อนเมื่อสัมผัสกับริมฝีปาก และมักจะมีการออกแบบให้มีรูปร่างที่สามารถใช้งานได้อย่างสะดวก เช่น มีความยาวพอดีกับปาก และมักจะมีควมนุ่มหรือระดับความทนทานที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้ใช้งานสามารถสูบไอได้อย่างสะดวกและสบายใจได้

นอกจากนี้ ปากสูบยังมีบทบาทในการควบคุมการไหลของไอ โดยปากสูบอาจมีลักษณะที่ช่วยลดการไหลของควันออกมานอกไปด้วยการออกแบบให้มีรูปร่างที่ทำให้มีการไหลของอากาศออกมาตรงไปตามทางที่ถูกออกแบบไว้ นอกจากนี้ ปากสูบยังมักจะมีการออกแบบเพื่อให้มีลักษณะที่สวยงาม และเข้ากับรูปลักษณ์ของอุปกรณ์บุหรี่ไฟฟ้าให้เหมาะสม

2.4 ส่วนประกอบของน้ำยาบุหรี่ไฟฟ้า

น้ำยาบุหรี่ไฟฟ้า (E-Juice หรือ E-Liquid) เป็นส่วนสำคัญของบุหรี่ไฟฟ้าที่ทำให้เกิดไอระเหยเมื่อถูกทำ ความร้อน ซึ่งน้ำยาบุหรี่ไฟฟ้า มีดังนี้¹

2.4.1 น้ำ (Water)

น้ำ (Water) ในบุหรี่ไฟฟ้ามักจะเป็นส่วนประกอบที่ไม่ได้รับความสนใจมากเท่ากับสารอื่น ๆ ในน้ำยาบุหรี่ไฟฟ้า ในส่วนของน้ำยาบุหรี่ไฟฟ้า น้ำมักถูกใช้เป็นส่วนผสมเพื่อช่วยให้น้ำยา มีความเป็นเหล็กได้ดีขึ้น และช่วยทำให้การสร้างไอเป็นไอที่ละเอียดและเนียนมากยิ่งขึ้น

น้ำมักถูกใช้เป็นส่วนผสมในน้ำยาบุหรี่ไฟฟ้าเนื่องจากมีคุณสมบัติที่มั่นคงและปลอดภัย ไม่มี ส่วนกระทบต่อสุขภาพของผู้บริโภค เนื่องจากน้ำเป็นสารที่ไม่มีกลิ่น ไม่มีรสชาติ และไม่มีสี ซึ่งทำให้น้ำมักถูกใช้ เป็นตัวทำละลายสารอื่น ๆ ในน้ำยาบุหรี่ไฟฟ้าอย่างปลอดภัย

นอกจากนี้ การใช้น้ำในน้ำยาบุหรี่ไฟฟ้ายังช่วยลดความหนืดของน้ำยา ทำให้การสร้างไอเป็นไอ ที่ละเอียดและเนียนมากยิ่งขึ้น และช่วยลดการกระตุ้นให้กับคอหรือทางเดินหายใจของผู้บริโภคอีกด้วย

2.4.2 โพรไพลีนไกลคอล (Propylene Glycol - PG)

โพรไพลีนไกลคอลหรือโพรพิลีนไกลคอล (Propylene Glycol) เป็นสารประกอบหลักที่อยู่ใน น้ำยาบุหรี่ไฟฟ้า มีคุณสมบัติที่ทำให้เหมาะสำหรับการสร้างไอ โดยมีลักษณะเป็นของเหลว ใส และไม่มีสี นอกจากนี้ยังมีรสฝาดหวานเล็กน้อยและความหนืดค่อนข้างสูง

โพรไพลีนไกลคอลเป็นสารที่สามารถสังเคราะห์ได้ และมักนำมาใช้เป็นตัวทำละลายใน ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน รวมถึงการใช้เป็นส่วนผสมในผลิตภัณฑ์เคมี เช่น ครีมทาหน้า น้ำยาบ้วน ปาก และยังสามารถใช้ในอาหารคนและอาหารสัตว์ เป็นต้น

นอกจากนี้ โพรไพลีนไกลคอลยังมีความสามารถในการปรับปรุงคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์ โดย สามารถทนต่อความร้อนหรืออุณหภูมิสูงหรือต่ำได้ เช่น การใช้เป็นสารป้องกันการแข็งตัวในระบบน้ำดื่มหรือน้ำ ประปาในพื้นที่ที่มีอุณหภูมิต่ำ โพรไพลีนไกลคอลยังมีความสามารถในการระบายความร้อนที่ดี ทำให้สารที่อยู่ ใกล้ๆ มีอุณหภูมิลดลงได้ อีกทั้งยังมีความปลอดภัยในการใช้งานอย่างมั่นคงในสภาวะที่หนาวของพื้นที่เขตหนาว ด้วย

2.4.3 กลีเซอริน (Glycerin)

กลีเซอริน (Glycerin) ในน้ำยาบุหรี่ไฟฟ้ามีบทบาทสำคัญในการสร้างไอระเหยในระหว่างการ สูบ โดยทั่วไปกลีเซอรินที่ใช้ในน้ำยาบุหรี่ไฟฟ้าเป็นกลีเซอรินจากพืช (Vegetable Glycerin) ซึ่งมีคุณสมบัติที่ เหมาะสมในการใช้งานในน้ำยาบุหรี่ไฟฟ้า

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 14-15.

กลีเซอรินมีคุณสมบัติเป็นของเหลวที่ไม่มีสี ไม่มีกลิ่น มีความหนืดและมีรสหวานเล็กน้อย และมักถูกใช้เป็นตัวตั้งต้นและสารเติมแต่งในน้ำยาบุหรี่ไฟฟ้า เมื่อนำมาใช้ร่วมกับอุณหภูมิและความดันที่เหมาะสม กลีเซอรินจะช่วยให้มีลักษณะไอที่ละเอียดและเนียนมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ กลีเซอรินยังมีคุณสมบัติที่มีประโยชน์ต่อผิวหนัง เนื่องจากมันมีความสามารถในการรักษาความชุ่มชื้นของผิว และมักถูกใช้ในผลิตภัณฑ์ดูแลผิวหน้า เช่น ครีมทาหน้า และสบู่อีกทั้งยังใช้เป็นส่วนผสมในการผลิตเครื่องสำอางและผลิตภัณฑ์สุขภาพอื่น ๆ ที่มีลักษณะหล่อลื่นที่ช่วยปกป้องผิวไม่ให้แห้งและรักษาความชุ่มชื้นของผิวได้

2.4.4 นิโคติน (Nicotine)

นิโคติน (Nicotine) เป็นสารที่พบอยู่ในบุหรี่ไฟฟ้าและเป็นส่วนประกอบสำคัญที่ทำให้บุหรี่ไฟฟ้ามีผลกระทบต่อร่างกายของผู้ใช้ นิโคตินมีอิทธิพลทางประสาทที่ทำให้ผู้ใช้รู้สึกถึงความเร็วและเพลิดเพลิน โดยธรรมชาติแล้วมันเป็นสารที่มีความพิเศษในการสร้างความติดใจ และผู้ใช้บางครั้งอาจพบว่ามันทำให้รู้สึกสบายหรือผ่อนคลาย

นิโคตินมีผลกระทบต่อร่างกายอย่างหลากหลาย ซึ่งรวมถึงการกระตุ้นระบบประสาทกล่อมเนื้อให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และมีผลต่อการปลดปล่อยฮอร์โมนและสารสื่อประสาทที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกของความสุข นิโคตินยังสามารถเพิ่มความสนใจและความจำ แต่ในขณะเดียวกันก็มีผลกระทบที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ เช่น เพิ่มความเสี่ยงต่อโรคหัวใจและหลอดเลือด ซึ่งการใช้นิโคตินในปริมาณมากอาจเสี่ยงต่อการเกิดโรคหลอดเลือดซึ่งอาจทำให้เกิดภาวะหัวใจวายได้

นอกจากนี้ การเสพติดนิโคตินยังเป็นปัญหาสำคัญที่ทำให้ผู้ใช้ยากที่จะเลิกใช้ การเลิกใช้นิโคตินอาจทำให้เกิดอาการขาดหรืออาการระออด ซึ่งสามารถก่อให้เกิดอาการวิตกกังวล อารมณ์เสีย หรือความรู้สึกขาดแคลน ในบางกรณีอาจทำให้เกิดอาการถอนแรงและต้องการการรักษาเสริมเช่น การใช้ยาช่วยในการเลิกสูบบุหรี่หรือการรักษาการพิษที่เป็นผลจากการใช้นิโคติน

2.4.5 สารหอมระเหย (Flavorings)

สารหอมระเหยในบุหรี่ไฟฟ้าเป็นส่วนประกอบที่สำคัญที่มอบรสชาติและกลิ่นหอมให้กับน้ำยาบุหรี่ไฟฟ้า สารหอมระเหยเป็นส่วนที่ทำให้น้ำยาบุหรี่ไฟฟ้ามีรสชาติและกลิ่นหอมที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้ใช้ได้รับประสบการณ์การสูบบุหรี่ที่มีความพึงพอใจ

สารหอมระเหยส่วนใหญ่ที่ใช้ในน้ำยาบุหรี่ไฟฟ้าเป็นสารที่มีรสชาติและกลิ่นหอมต่าง ๆ อย่างผลไม้ เช่น สตรอเบอร์รี่ มะม่วง และกล้วย นอกจากนี้ยังมีสารที่มีลักษณะหอมเค็มเข้ม เช่น ช็อกโกแลต คอล่า และคาราเมล นอกจากนี้ยังมีสารหอมระเหยที่มาจากสมุนไพร เช่น มินท์ และผัก และยังมีตัวเลือกสารหอมระเหยที่ทำมาจากผสมของหลายสารเคมีเพื่อสร้างรสชาติและกลิ่นหอมที่เป็นเอกลักษณ์

การเลือกใช้สารหอมระเหยมีความสำคัญในการสร้างประสบการณ์การสูบที่น่าประทับใจและเป็นที่ยอมรับของผู้ใช้ นอกจากนี้ สารหอมระเหยยังมีความสำคัญในการสร้างแบรนด์และความโดดเด่นของผลิตภัณฑ์ โดยบริษัทผู้ผลิตน้ำยาบุหรีไฟฟ้ามักจะพัฒนาสูตรเฉพาะที่มีความหลากหลายในรสชาติและกลิ่นหอม เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดและกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกัน

2.5 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมบุหรีไฟฟ้า

การใช้บุหรีไฟฟ้าในประเทศไทยยังไม่ได้รับการควบคุมโดยกฎหมายหรือมาตรฐานที่ชัดเจนอย่างเหมือนกับบุหรีธรรมดา การนำเข้าและการจำหน่ายบุหรีไฟฟ้าส่วนใหญ่มักเป็นการละเมิดกฎหมายและไม่ได้รับการควบคุมอย่างเคร่งครัด

โดยเฉพาะการขายผ่านทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งยังไม่มีกฎหมายที่เข้มงวดเข้ามาควบคุมการจำหน่ายหรือการใช้งานบุหรีไฟฟ้า สิ่งที่มีอยู่ในปัจจุบันมักเป็นข้อห้ามทั่ว ๆ ไปโดยไม่มีข้อกำหนดมาตรฐานหรือระเบียบการใช้งานที่ชัดเจน

ความไม่ชัดเจนในกฎหมายและข้อห้ามทำให้เกิดความสับสนและความไม่แน่นอนในการดำเนินการทางกฎหมาย เช่น การควบคุมการขายสินค้าอย่างเคร่งครัดหรือการกำหนดสถานที่และวิธีการขายอย่างชัดเจน เป็นต้น กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมบุหรีไฟฟ้า ผู้วิจัยแยกอธิบายได้ ดังนี้

2.5.1 กฎหมายในการควบคุมการนำเข้า

ประเทศไทยได้กำหนดให้บุหรีไฟฟ้าเป็นสินค้าที่ผิดกฎหมายและยังไม่มีระเบียบกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับบุหรีไฟฟ้า รวมทั้งมีการห้ามนำเข้าอย่างเข้มงวด ซึ่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการนำเข้าบุหรีไฟฟ้า มีดังนี้

กระทรวงพาณิชย์ได้ออกประกาศ เรื่อง กำหนดให้บารากูและบารากูไฟฟ้าหรือบุหรีไฟฟ้าเป็นสินค้าที่ต้องห้ามในการนำเข้ามาในราชอาณาจักร พ.ศ. 2557 ลงวันที่ 12 ธันวาคม 2557 โดยกำหนดให้บารากูและบารากูไฟฟ้าหรือบุหรีไฟฟ้าเป็นสินค้าห้ามนำเข้ามาในราชอาณาจักร ให้สาร สารสกัด หรือสิ่งอื่นใด ที่ใช้เป็นแหล่งกำเนิดควันหรือละอองไอน้ำ เพื่อการสูบบารากูและบารากูไฟฟ้าหรือบุหรีไฟฟ้า ซึ่งนำเข้ามาพร้อมสินค้าตามมาตรา 5 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการส่งออกป็นอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. 2522 เพื่อใช้ร่วมกัน เป็นสินค้าห้ามนำเข้ามาในราชอาณาจักรด้วย¹

¹ ข้อ 4 แห่ง ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง กำหนดให้บารากูและบารากูไฟฟ้าหรือบุหรีไฟฟ้าเป็นสินค้าที่ต้องห้ามในการนำเข้ามาในราชอาณาจักร พ.ศ. 2557

และกระทรวงพาณิชย์ยังได้ออกประกาศ เรื่อง สินค้าต้องห้ามนำผ่านราชอาณาจักร พ.ศ. 2559 ลงวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2559 โดยกำหนดให้บารากูและบารากูไฟฟ้า หรือบุหรีไฟฟ้า เป็นสินค้าต้องห้ามนำผ่านราชอาณาจักร ลำดับที่ 3¹

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ยังได้กำหนดให้ห้ามผู้นำบุหรีไฟฟ้าซึ่งเป็นของต้องห้าม นำมาผ่านหรือกำลังผ่านพิธีการศุลกากรเข้ามาในราชอาณาจักร หรือส่งของดังกล่าวออกไปนอกราชอาณาจักร หรือนำของเข้าเพื่อการผ่านแดนหรือการถ่ายลำโดยหลีกเลี่ยงข้อจำกัดหรือข้อห้ามอันเกี่ยวกับของนั้น โดยรวมถึงผู้ใดที่พยายามกระทำความผิดดังกล่าวต้องระวางโทษเช่นเดียวกัน² ผู้ใช้หรือผู้สนับสนุนหรือผู้สมคบกันในการกระทำความผิดดังกล่าว ต้องรับโทษเช่นเดียวกันกับตัวการ³ ผู้ที่นำหรือยินยอมให้ผู้อื่นนำบุหรีไฟฟ้าขึ้นรถบรรทุกหรือออกจากยานพาหนะ ผู้นั้นต้องระวางโทษเช่นเดียวกันกับมาตรา 244⁴ การกระทำความผิดตามมาตรา 244 นั้น แม้ผู้กระทำจะกระทำโดยมิได้มีเจตนา ผู้กระทำนั้นก็ต้องรับผิด⁵

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ประเทศไทยพยายามที่จะควบคุมไม่ให้เกิดการนำเข้าบุหรีไฟฟ้า เข้ามาในราชอาณาจักร โดยการออกกฎหมายเพื่อให้เจ้าพนักงานบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

2.5.2 กฎหมายในการควบคุมการจำหน่ายหรือผู้ให้บริการบุหรีไฟฟ้า

นอกจากการควบคุมการนำเข้า ยังมีการควบคุมการจำหน่ายและให้บริการบุหรีไฟฟ้า ซึ่งมีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

คำสั่งคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคที่ 9/2558 ลงวันที่ 28 มกราคม 2558 เรื่อง ห้ามขายหรือห้ามให้บริการสินค้า “บารากู บารากูไฟฟ้าหรือบุหรีไฟฟ้า หรือตัวยาบารากู น้ำยาสำหรับเติมบารากูไฟฟ้าหรือบุหรีไฟฟ้า” โดยกำหนดห้ามขายสินค้าบารากู บารากูไฟฟ้าหรือบุหรีไฟฟ้า หรือตัวยาบารากู น้ำยาสำหรับเติมบารากูไฟฟ้าหรือบุหรีไฟฟ้า ทั้งนี้ ให้รวมถึงการให้เช่า ให้เช่าซื้อ หรือจัดหาให้ไม่ว่าด้วยประการใด ๆ โดยเรียกค่าตอบแทนเป็นเงินหรือผลประโยชน์อย่างอื่น ตลอดจนการเสนอหรือการชักชวนเพื่อการดังกล่าว และกำหนดห้ามให้บริการสินค้าบารากู บารากูไฟฟ้าหรือบุหรีไฟฟ้า หรือตัวยาบารากูน้ำยาสำหรับเติมบารากูไฟฟ้าหรือบุหรีไฟฟ้า ทั้งนี้ ให้รวมถึงการรับจัดทำกรงาน การให้สิทธิใด ๆ หรือการให้ใช้หรือให้ประโยชน์ในทรัพย์สินหรือกิจการใด ๆ โดยเรียกค่าตอบแทนเป็นเงินหรือผลประโยชน์อื่น⁶

¹ ข้อ 3 แห่ง ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง สินค้าต้องห้ามนำผ่านราชอาณาจักร พ.ศ. 2559

² มาตรา 244 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560

³ มาตรา 245 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560

⁴ มาตรา 247 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560

⁵ มาตรา 252 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560

⁶ ข้อ 2 และข้อ 3 แห่งคำสั่งคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคที่ 9/2558

2.5.3 กฎหมายในการควบคุมการครอบครองหรือรับฝากไว้ซึ่งบุหรีไฟฟ้า

บุหรีไฟฟ้าเป็นสินค้าต้องห้ามนำเข้ามาในราชอาณาจักร ดังนั้น การนำเข้าสินค้าที่ยังไม่ได้ผ่านพิธีการศุลกากรโดยถูกต้องเข้ามาในราชอาณาจักร ถือเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 กล่าวคือ การนำเข้าเข้ามาในหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งของที่ยังมิได้ผ่านพิธีการศุลกากร หรือเคลื่อนย้ายของออกไปจากยานพาหนะ คลังสินค้าทัณฑ์บน โรงพักสินค้า ที่มั่นคง ท่าเรือรับอนุญาต หรือเขตปลอดอากร โดยไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานศุลกากร ต้องระวางโทษตามที่กฎหมายกำหนด ทั้งนี้ โดยรวมถึงผู้ใดที่พยายามกระทำความผิดดังกล่าวต้องระวางโทษเช่นเดียวกัน¹

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ยังได้กำหนดให้ผู้ใดที่ช่วยซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย ช่วยพาเอาไปเสีย ซ้ำ รับจำนำหรือรับไว้โดยประการใดซึ่งของอันตนพึงรู้ว่าเป็นของอันเนื่องด้วยความผิดตามมาตรา 242 ต้องระวางโทษตามที่กฎหมายกำหนด²

2.5.4 กฎหมายในการควบคุมผู้สูบบุหรีในเขตปลอดบุหรี

การสูบบุหรี ทั้งบุหรีจริง และบุหรีไฟฟ้านั้น หากเป็นกรณีสูบในส่วนตัว ย่อมไม่เกิดปัญหาแต่อย่างใด แต่อย่างไรก็ตาม หากเป็นกรณีสูบในที่สาธารณะ หรือในสถานที่ที่เป็นเขตปลอดบุหรี ย่อมทำให้ผู้ที่ไม่สูบบุหรีได้รับผลกระทบ ดังนั้น จึงมีแนวคิดในการควบคุมผู้ที่ไม่สูบบุหรีให้ได้รับการคุ้มครองตามมาตราฐาน ต่อไป ซึ่งกฎหมายในการควบคุมการห้ามสูบบุหรีในบางสถานที่ ดังนี้

พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 กำหนดห้ามสูบบุหรี ทั้งนี้รวมถึงบาราเก๋ดั้งเดิม บาราเก๋ หรือบุหรีไฟฟ้าในเขตปลอดบุหรี หรือสูบในสถานที่สาธารณะ หากผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวางโทษตามที่กฎหมายกำหนด เว้นแต่เป็นเขตสูบบุหรีในเขตปลอดบุหรีตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบแห่งชาติประกาศกำหนด³

2.6 ปัญหาเกี่ยวกับการควบคุมบุหรีไฟฟ้า

จากการวิจัยเรื่อง ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมบุหรีไฟฟ้า มีปัญหาทางกฎหมาย ดังนี้

2.6.1 ปัญหาเกี่ยวกับการนำเข้าบุหรีไฟฟ้า

บุหรีไฟฟ้า ต้องห้ามนำเข้ามาในราชอาณาจักร ซึ่งเป็นไปตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง กำหนดให้บาราเก๋และบาราเก๋ไฟฟ้าหรือบุหรีไฟฟ้าเป็นสินค้าที่ต้องห้ามในการนำเข้าเข้ามาในราชอาณาจักร พ.ศ. 2557 โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 วรรคหนึ่ง (1) และมาตรา 25 แห่งพระราชบัญญัติการส่งออก

¹ มาตรา 242 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560

² มาตรา 246 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560

³ มาตรา 42 ประกอบกับมาตรา 67 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560

นอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. 2522 อันจะเห็นได้ว่า เป็นกฎหมายลำดับรอง ซึ่งไม่ใช่กฎหมายในระดับประมวลกฎหมายหรือพระราชบัญญัติ ซึ่งมาตรการในการออกกฎหมายดังกล่าว เป็นกลไกหนึ่งในการออกกฎหมายเพื่อใช้บังคับให้ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน และทัน่วงที่ต่อการกระจายของบุรีไฟฟ้า ซึ่งการกระจายของบุรีไฟฟ้านั้น ส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ แต่อย่างไรก็ตาม การออกประกาศของกระทรวงพาณิชย์นั้น เป็นการแก้ไขปัญหาระยะสั้น และรวดเร็วเพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ ซึ่งในอนาคตหากมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลหรือรัฐมนตรี อาจมีการออกประกาศยกเลิกประกาศดังกล่าวได้

หากพิจารณาแล้ว ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เป็นกฎหมายที่ใช้บังคับได้โดยรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ แต่อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเห็นว่า แม้จะมีประกาศกระทรวงสาธารณสุขแล้ว ในระยะยาวควรจะต้องมีการออกกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติ ซึ่งต้องผ่านกระบวนการนิติบัญญัติของรัฐสภา ซึ่งแม้จะใช้เวลานานในการออกกฎหมาย แต่เป็นกฎหมายที่มีความยั่งยืน

ซึ่งประเด็นดังกล่าวนี้ หากพิจารณาต่อไปแล้ว ปัญหาในการนำเข้าบุรีไฟฟ้านั้น ยังคงเป็นปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพเนื่องจากมาตรการในการควบคุมการนำเข้าบุรีไฟฟ้านั้น อาจมีการลักลอบการนำเข้า เนื่องจากบุรีไฟฟ้านั้นมีชิ้นเล็กสามารถหลบซ่อนได้ง่ายเพื่อการนำเข้าโดยผิดกฎหมาย อีกทั้งอาจมีการรู้เห็นจากเจ้าหน้าที่ดูแลการนำเข้า ดังนั้น ปัญหาดังกล่าวนี้ ยังคงเป็นปัญหาที่ควรนำไปสู่การแก้ไขปัญหา ต่อไป

2.6.2 ปัญหาเกี่ยวกับการจำหน่ายหรือผู้ให้บริการบุรีไฟฟ้า

บุรีไฟฟ้า บารากู หรือบารากูไฟฟ้า ถูกห้ามจำหน่ายหรือให้บริการตามคำสั่ง คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคที่ 9/2558 โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 36 และมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2556 ซึ่งจะเห็นได้ว่า มาตรการในการควบคุมการจำหน่ายหรือให้บริการบุรีไฟฟ้านั้น เป็นกฎหมายลำดับรองเช่นเดียวกันกับ มาตรการในการควบคุมนำเข้าบุรีไฟฟ้า ซึ่งเป็นมาตรการในการควบคุมที่ใช้ความรวดเร็วในการออกกฎหมายลำดับรอง เพื่อนำมาใช้บังคับให้ทันต่อสถานการณ์เช่นเดียวกัน แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาต่อไปจะเห็นได้ว่า คำสั่งคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคนี้ เป็นกฎหมายในการบังคับใช้เช่นเดียวกับกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติ ซึ่งมีโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้ หรืออาจกล่าวได้ว่า มีโทษทางอาญา กล่าวคือ มีโทษทั้งจำและปรับสำหรับผู้ทำผิดฝ่าฝืนประกาศคณะกรรมการดังกล่าว

ประเด็นการห้ามจำหน่ายหรือให้บริการบุรีไฟฟ้านั้น หากพิจารณาคำสั่งคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคแล้ว เนื้อหาของคำสั่งของคณะกรรมการฯ ที่เป็นกฎหมายนั้นมีความชัดเจนทั้งในด้านการห้ามและการตีความในเรื่องบารากูไฟฟ้าหรือบุรีไฟฟ้า ที่ถูกห้ามจำหน่ายหรือให้บริการ แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัตินั้น เป็นปัญหาในการลักลอบจำหน่ายหรือให้บริการบุรีไฟฟ้า รวมถึงปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายมากกว่า กล่าวคือ บางพื้นที่ หรือบางร้านมีการลักลอบจำหน่ายหรือให้บริการบุรีไฟฟ้า พนักงานเจ้าหน้าที่พบ

เห็นการกระทำความผิดโดยชัดแจ้ง โดยเฉพาะพนักงานเจ้าหน้าที่ในท้องถิ่นนั้น ๆ แต่พนักงานเจ้าหน้าที่นั้นกลับเพิกเฉยไม่ดำเนินการจับกุมเพื่อดำเนินคดี ซึ่งกรณีดังกล่าว อาจมีการเรียกรับเงินจากผู้จำหน่ายหรือผู้ให้บริการเหล่านั้น อันทำให้เกิดการสลับในการดำเนินการของเจ้าพนักงานในแต่ละท้องที่ในการบังคับใช้กฎหมายต่อไป

2.6.3 ปัญหาเกี่ยวกับการครอบครองหรือรับฝากไว้ซึ่งบุหรี่ไฟฟ้า

บุหรี่ไฟฟ้านั้น ตั้งแต่ต้นทางถูกห้ามนำเข้ามาในราชอาณาจักรตั้งแต่เริ่มต้น ตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง กำหนดให้บารากูและบารากูไฟฟ้าหรือบุหรี่ไฟฟ้าเป็นสินค้าที่ต้องห้ามในการนำเข้ามาในราชอาณาจักร พ.ศ. 2557 แต่อย่างไรก็ตามมีการลักลอบนำบุหรี่ไฟฟ้าเข้ามาในราชอาณาจักร ซึ่งอาจมีการลักลอบนำเข้ามาได้หลายช่องทาง กล่าวคือ อาจมีการนำเข้ามาทางชายแดนที่มีพนักงานเจ้าหน้าที่จำนวนน้อย ไม่เพียงพอต่อการลาดตระเวนในการตรวจสอบ จึงทำให้มีการลักลอบการนำเข้ามาในราชอาณาจักร

เมื่อบุหรี่ไฟฟ้าหลุดเข้ามาในราชอาณาจักรแล้ว จะเห็นได้ว่ามีการลักลอบจำหน่าย ลักลอบให้บริการ รวมทั้งมีการครอบครองโดยผิดกฎหมาย โดยเฉพาะช่องทางออนไลน์

ปัญหาเกี่ยวกับการครอบครองบุหรี่ไฟฟ้าโดยผิดกฎหมายนั้น จะเห็นได้ว่า บุหรี่ไฟฟ้าผิดกฎหมายตั้งแต่ต้นทางมาแล้ว แม้จะเข้ามาในประเทศไทยแล้ว เมื่อมีบุคคลใดบุคคลหนึ่งได้ทำการครอบครองหรือรับฝากไว้ซึ่งบุหรี่ไฟฟ้าแล้ว บุคคลนั้นย่อมมีความผิดตามกฎหมาย แต่อย่างไรก็ตาม ประเด็นในเนื้อหาของกฎหมายนั้นมีการบัญญัติไว้โดยชัดเจนตามมาตรา 242 และ 246 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ไม่มีปัญหาในการตีความ หรือการใช้ดุลพินิจแต่อย่างใด คงปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายเท่านั้น กล่าวคือ เมื่อมีการครอบครองบุหรี่ไฟฟ้า หรือมีการรับฝากไว้ซึ่งบุหรี่ไฟฟ้า และเมื่อเจ้าพนักงานผู้บังคับใช้กฎหมายเห็นการกระทำความผิดดังกล่าวแล้ว เจ้าพนักงานผู้นั้นอาจเพิกเฉย หรือไม่ดำเนินการจับกุมเพื่อดำเนินคดี ซึ่งจะเห็นได้ว่า กรณีดังกล่าวนี้เป็นปัญหาในด้านการบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย นอกจากนี้ บางกรณีผู้ครอบครองหรือผู้รับฝากไว้ซึ่งบุหรี่ไฟฟ้านั้น ย่อมต้องปกปิดการกระทำความผิดของตนเอง เพื่อไม่ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เห็นการกระทำความผิดนั้น ซึ่งประเด็นดังกล่าวนี้ คงเป็นปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายเช่นเดียวกัน

2.6.4 ปัญหาเกี่ยวกับการควบคุมผู้สูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่

ประชากรในประเทศไทยมีทั้งผู้ที่สูบบุหรี่และไม่สูบบุหรี่ ดังนั้น ปัญหาประการหนึ่งที่สำคัญได้แก่ การคุ้มครองสิทธิของคนที่ไม่สูบบุหรี่ โดยกฎหมายมีการห้ามสูบบุหรี่ในบางสถานที่ กล่าวคือ อาจมีการกำหนดเขตปลอดบุหรี่ เช่น สถานที่สาธารณะประโยชน์ที่ประชาชนใช้ร่วมกัน ทั้งนี้ การกำหนดเขตปลอดบุหรี่ดังกล่าวนี้ รวมถึงบุหรี่ไฟฟ้าด้วย ตามมาตรา 42 ประกอบกับมาตรา 67 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 ซึ่งประเด็นดังกล่าวนี้ เป็นการคุ้มครองสิทธิของคนที่ไม่สูบบุหรี่เพื่อสุขภาพของบุคคลนั้น โดยเป็นการห้ามสูบบุหรี่รวมทั้งบุหรี่ไฟฟ้าในบางพื้นที่

ประเด็นดังกล่าวนี้ เมื่อพิจารณาในเนื้อหาของกฎหมายแล้ว ความชัดเจนของกฎหมายรวมถึงการตีความนั้น ไม่มีปัญหาแต่อย่างใด คงปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายเท่านั้น กล่าวคือ ในเขตพื้นที่ที่ปลอด

บุหรี่ เช่น สวนสาธารณะ หรือสถานที่ที่ห้ามสูบบุหรี่ หากพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือบุคคลทั่วไปที่เห็นการสูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรื่อดังกล่าวนั้น หากพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือบุคคลนั้นได้แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว อาจมีการกระทบบกกระทำกับผู้สูบบุหรี่ได้ ซึ่งเป็นปัญหาในการปฏิบัติการเพื่อบังคับใช้กฎหมายให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

3. บทสรุป และข้อเสนอแนะ

3.1 บทสรุป

บุหรี่ไฟฟ้า หรือ บุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ เป็นอุปกรณ์ที่สร้างความร้อนด้วยการใช้แบตเตอรี่ โดยมีน้ำยาผสมอยู่ด้านในซึ่งจะระเหยออกมาเมื่อได้รับความร้อนโดยไม่ผ่านกระบวนการเผาไหม้ เป็นแนวทางใหม่ในการสูบบุหรี่ที่กำลังได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในหมู่วัยรุ่น

บุหรี่ไฟฟ้าได้รับการคิดค้นขึ้นครั้งแรกในประเทศจีน ในปี พ.ศ. 2546 โดย ฮอนลิก (Hon Lik) เกษีกรชาวจีน ผู้ที่ตระหนักว่าผู้คนเสพติดบุหรี่เนื่องจากนิโคติน และสารจากการเผาไหม้ เช่น น้ำมันดิน หรือ ทาร์ และคาร์บอนมอนอกไซด์ เป็นสาเหตุหลักที่ทำให้เกิดโรคมะเร็งปอดจากการสูบบุหรี่ ดังนั้น เขาจึงคิดค้นวิธีการระเหยควันไอจากน้ำยานิโคติน เพื่อหลีกเลี่ยงสารอันตรายเหล่านี้

การคิดค้นบุหรี่ไฟฟ้าเกิดขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2546 (ค.ศ. 2003) และเริ่มแพร่หลายไปยังต่างประเทศในปี พ.ศ. 2550 (ค.ศ. 2007) จุดขายสำคัญของบุหรี่ไฟฟ้าคือการที่ผู้ใช้ยังคงสามารถเสพสารนิโคตินได้เหมือนเดิม แต่ลดความเสี่ยงต่อสุขภาพที่เกิดจากการเผาไหม้ ทำให้บุหรี่ไฟฟ้าได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เนื่องจากการเข้าถึงที่ง่ายและความเป็นมิตรต่อสุขภาพมากกว่าบุหรี่ทั่วไป

บุหรี่ไฟฟ้าแบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ บุหรี่ไฟฟ้าประเภทที่ไม่มีส่วนประกอบของใบยาสูบ โดยบุหรี่ไฟฟ้าประเภทนี้จะใช้สารละลายนิโคตินและสารละลายชนิดอื่น ๆ โดยไม่มีส่วนผสมของใบยาสูบจริง ๆ และบุหรี่ไฟฟ้าที่มีส่วนประกอบของใบยาสูบ โดยบุหรี่ไฟฟ้าประเภทนี้มีส่วนผสมของใบยาสูบจริง ๆ และน้ำยาของบุหรี่ไฟฟ้าผสมกัน ซึ่งทั้งสองประเภทนี้มีหลักการในการทำงานที่คล้ายกัน กล่าวคือ มีแบตเตอรี่และสามารถชาร์จได้ เพื่อให้อุปกรณ์ต่าง ๆ ของบุหรี่ไฟฟ้าสามารถทำงานได้

บุหรี่ไฟฟ้านั้น อาจมีรูปร่าง และลักษณะที่แตกต่างกันออกไป แต่อย่างไรก็ตาม บุหรี่ไฟฟ้าจะมีส่วนประกอบที่เหมือนกัน ดังนี้ แบตเตอรี่ (Battery) ทำหน้าที่เป็นแหล่งพลังงานหลักของบุหรี่ไฟฟ้า อะตอมไมเซอร์ (Atomizer) ทำหน้าที่ให้เกิดไอและความร้อน โดยมีแผงวงจรไมโครชิปควบคุมการทำงาน แทงก์หรือคาร์ทริดจ์ (Tank/Cartridge) ทำหน้าที่ในการเก็บน้ำยาบุหรี่ไฟฟ้า หรืออาจเรียกว่าหลอดบรรจุ คอยล์ (Coil) ทำหน้าที่ในการสร้างความร้อนเพื่อทำให้น้ำยาบุหรี่ไฟฟ้าที่อยู่ในหลอดบรรจุไหลผ่านไปเพื่อเป็นไอ และปากสูบ (Mouthpiece) เป็นส่วนที่ผู้ใช้งานใช้ในการสูบบุหรี่ไฟฟ้า

น้ำยาบุหรี่ไฟฟ้าเป็นส่วนประกอบที่มีส่วนสำคัญในการให้กลิ่นที่แตกต่างกันไป ซึ่งเป็นที่ชื่นชอบของวัยรุ่นในการได้รับกลิ่นต่าง ๆ เหล่านี้ น้ำยาบุหรี่ไฟฟ้ามักมีส่วนประกอบ ดังนี้ น้ำ (Water) น้ำจะถูกใช้เป็นส่วนผสมกับน้ำยา เพื่อช่วยในการสร้างไอได้ดีขึ้น โพรพิลีนไกลคอล (Propylene Glycol) เป็นสารประกอบหลักที่อยู่ในน้ำยาบุหรี่ไฟฟ้า เป็นของเหลวใส กลิเซอริน (Glycerin) อยู่ในน้ำยาบุหรี่ไฟฟ้ามักมีความสำคัญในการสร้างไอระเหยในระหว่างการสูบ นิโคติน (Nicotine) เป็นส่วนประกอบสำคัญในบุหรี่ไฟฟ้าและเป็นส่วนประกอบที่ทำให้บุหรี่ไฟฟ้ามีผลกระทบต่อร่างกาย และสารหอมระเหย (Flavorings) เป็นส่วนที่มอบรสชาติและกลิ่นของบุหรี่ไฟฟ้า หรืออาจกล่าวได้ว่า เป็นการแต่งกลิ่นของบุหรี่ไฟฟ้าไฟให้มีกลิ่นที่น่าสนใจสำหรับคนสูบบุหรี่ไฟฟ้า

ประเทศไทยมีกฎหมายในการควบคุมบุหรี่ไฟฟ้าตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทาง กล่าวคือ กฎหมายควบคุมการนำเข้า ซึ่งเป็นไปตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง กำหนดให้บารากูและบารากูไฟฟ้าหรือบุหรี่ไฟฟ้าเป็นสินค้าที่ต้องห้ามในการนำเข้ามาในราชอาณาจักร พ.ศ. 2557 โดยห้ามนำบุหรี่ไฟฟ้าเข้ามาในราชอาณาจักร และประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง สินค้าต้องห้ามนำผ่านราชอาณาจักร พ.ศ. 2559 ซึ่งกำหนดให้บุหรี่ไฟฟ้าเป็นสินค้าต้องห้ามนำผ่านราชอาณาจักร รวมถึงพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ห้ามมิให้นำเข้าซึ่งบุหรี่ไฟฟ้าด้วยเช่นกัน

กฎหมายควบคุมการจำหน่ายและการให้บริการบุหรี่ไฟฟ้านั้น คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ได้ออกประกาศคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ที่ 9/2558 ลงวันที่ 28 มกราคม พ.ศ. 2558 เรื่อง ห้ามขายหรือให้บริการสินค้า “บารากู บารากูไฟฟ้าหรือบุหรี่ไฟฟ้า หรือตัวยาบารากู น้ำยาสำหรับเติมบารากูไฟฟ้าหรือบุหรี่ไฟฟ้า” ซึ่งเป็นมาตรการควบคุมการขายหรือการให้บริการบุหรี่ไฟฟ้า

กฎหมายควบคุมการครอบครองหรือรับฝากไว้ซึ่งบุหรี่ไฟฟ้า เนื่องจากบุหรี่ไฟฟ้าถูกนำเข้า รวมถึงห้ามจำหน่ายหรือให้บริการแล้ว ดังนั้น ผู้ที่ครอบครองหรือรับฝากไว้ซึ่งบุหรี่ไฟฟ้าย่อมมีความผิดด้วยเช่นกัน โดยพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ห้ามสินค้าที่ยังไม่ผ่านพิธีการศุลกากร หรืออาจกล่าวได้ว่า ครอบครองหรือรับฝากไว้ซึ่งสินค้ายังไม่ผ่านพิธีการศุลกากรย่อมมีความผิดด้วยเช่นกัน

กฎหมายควบคุมผู้สูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่ จะเห็นได้ว่า ทุกประเทศย่อมมีทั้งผู้สูบบุหรี่และผู้ไม่สูบบุหรี่ ดังนั้น ในการควบคุมอาจมีบางพื้นที่ เป็นสถานที่ต้องห้ามทำการสูบบุหรี่ หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นเขตปลอดบุหรี่ เช่น สวนสาธารณะ หรือสถานที่ห้ามอื่น ๆ เป็นต้น ซึ่งสถานที่ดังกล่าวห้ามสูบบุหรี่ รวมถึงบุหรี่ไฟฟ้า ทั้งนี้เพื่อบุคคลที่ไม่สูบบุหรี่จะได้อยู่ในสถานที่นั้นอย่างปกติสุข โดยพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 ได้มีการกำหนดห้ามมิให้มีการสูบบุหรี่ หรือบุหรี่ไฟฟ้าในเขตปลอดบุหรี่ หรือสถานที่สาธารณะต่อไป

3.2 ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมบุหรี่ไฟฟ้า ซึ่งมีมาตรการในการควบคุมบุหรี่ไฟฟ้าตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทาง ซึ่งมีปัญหา ได้แก่ ปัญหาการควบคุมการนำเข้าบุหรี่ไฟฟ้า ปัญหาการควบคุมการจำหน่ายหรือให้บริการบุหรี่ไฟฟ้า ปัญหาการครอบครองหรือรับฝากไว้ซึ่งบุหรี่ไฟฟ้า รวมทั้งปัญหาการควบคุมผู้สูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่นั้น เป็นปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายในขั้นตอนต่าง ๆ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย โดยเฉพาะพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 โดยแก้ไขเพิ่มเติมให้ครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน กล่าวคือ การนำเข้า การจำหน่ายหรือให้บริการ การครอบครองหรือรับฝากไว้ และการห้ามสูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่ นอกจากนี้ ควรให้อำนาจเจ้าหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมาย และควรมีมาตรการลงโทษเจ้าหน้าที่ที่ละเลยไม่บังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง และโทษหนักกว่าประชาชนทั่วไป

4. เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมโรค, กองงานคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ. (2566). *รายงานประจำปี 2566 กองงานคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ, กรมควบคุมโรค*. ผู้แต่ง.
- ธีรพล ทิพย์พะยอม และปิยะรัตน์ นิมพิทักษ์พงศ์. (2557). บุหรี่อิเล็กทรอนิกส์. *วารสารสาธารณสุขศาสตร์*, 44(3), 313-328.
- นิทัศน์ ศิริโชติรัตน์. (2557). *บุหรี่อิเล็กทรอนิกส์*. ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อควบคุมยาสูบ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พิชญ์เนตร เรชะวิชัยดิษฐ์. (2560). *มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมบุหรี่ไฟฟ้า* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิรัตน์ ทองรอด. (2557). บุหรี่ไฟฟ้า. *หมอชาวบ้าน*, 36(424), 34-36.